

УДК 344:351.746 (477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2024-1-4>

Лящук Роман Миколайович,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри теорії права
та кримінально-процесуальної діяльності,
Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького,
вулиця Шевченка, 46, Хмельницький, 29000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0137-0989>

Вичавка Валерій Іванович,

доктор філософії за спеціальністю 081 – право,
старший викладач кафедри теорії права
та кримінально-процесуальної діяльності,
Національна академія Державної прикордонної
служби України імені Богдана Хмельницького
вулиця Шевченка, 46, Хмельницький, 29000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0052-8246>

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ЗДІЙСНЕННЯ ПОВЕРХНЕВОЇ ПЕРЕВІРКИ ОСІБ, РЕЧЕЙ, ТОВАРІВ (ВАНТАЖІВ) І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ОСОБОВИМ СКЛАДОМ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Мета дослідницької роботи полягає у тому, щоб вивчити та розкрити зміст правових підстав здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів особовим складом Державної прикордонної служби України. Дана проблема є малодослідженою.

За допомогою загальних та спеціальних методів наукового пізнання авторами досліджено закони України, чинні підзаконні нормативно-правові акти та наукові джерела що врегульовують підстави здійснення поверхневої перевірки осіб, речей і транспортних засобів.

У роботі з'ясовано зміст та особливості правового забезпечення підстав здійснення поверхневої перевірки осіб, речей і транспортних засобів

Встановлено, що право прикордонників на здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів виникає у випадках: порушення (спроби порушення) особою прикордонного режиму, режиму в пунктах пропуску через державний кордон України, або створення загрози національній безпеці України; перебування особи без відповідного дозволу в межах прикордонної смуги; наявності підстав вважати, що в транспортному засобі перебуває правопорушник, особа, яка незаконно утримується, речі заборонені чи обмежені в обігу, або які становлять загрозу здоров'ю чи життю людей; якщо предмет або транспортний засіб знаходяться в місці, де могло бути вчинено правопорушення чи можуть бути знаряддям вчинення правопорушення.

Автори приходять до висновку, що випадки здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів особовим складом Державної прикордонної служби України що визначені у законах України призначені для попередження, припинення правопорушень, злочинів та забезпечення притягнення винних до юридичної відповідальності. Ці правові норми є бланкетними. З метою з'ясування змісту правових підстав здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів варто звернутись до низки законів та підзаконних нормативно-правових актів України та врахувати специфіку правоохоронної і службово-бойової діяльності Державної прикордонної служби України.

Ключові слова: *поверхнева перевірка осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів, Державна прикордонна служба України, правові підстави проведення поверхневої перевірки, заходи адміністративного примусу, службово-бойова діяльність.*

Liashuk Roman, Vychavka Valeriy. Legal grounds for surface inspection of persons, things, goods (cargo) and vehicles by personnel of the state border guard service of Ukraine

The purpose of the research work is to study and reveal the content of the legal grounds for conducting a surface inspection of persons, things, goods (cargo) and vehicles by the personnel of the State Border Guard Service of Ukraine. This problem is understudied.

With the help of general and special methods of scientific knowledge, the authors researched the laws of Ukraine, current subordinate legal acts and scientific sources that regulate the grounds for conducting a superficial inspection of persons, things and vehicles.

The work clarifies the content and features of the legal provision of the basis for conducting a superficial inspection of persons, things and vehicles

It has been established that the right of border guards to carry out a surface check of persons, things, goods (cargo) and means of transport arises in the event of: violation (attempted violation) of a special border regime, the regime at checkpoints across the state border of Ukraine or the creation of a threat to the national security of Ukraine; stay of a person without an appropriate permit within the border strip; there are reasons to believe that the vehicle contains an offender, a person who is illegally authorized, things that are prohibited or restricted in circulation, or that pose a threat to people's health or life; if an object or a vehicle is found in a place where a crime could have been committed or could be a tool for committing a crime.

The authors come to the conclusion that cases of surface checks of persons, things, goods (cargo) and vehicles by personnel of the State Border Guard Service of Ukraine are defined in the laws of Ukraine, designed to prevent, stop offenses, crimes and ensure the prosecution of the guilty. These legal norms are blanket. In order to clarify the content of the legal grounds for conducting a surface inspection of persons, things, goods (cargo) and vehicles, it is worth referring to a number of laws and in accordance with the normative legal acts of Ukraine and taking into account the specifics of the law enforcement and service-combat activities of the State Border Guard Service of Ukraine.

Key words: *surface inspection of persons, things, goods (cargo) and means of transport, State Border Guard Service of Ukraine, legal grounds for surface inspection, measures of administrative coercion, service-combat activity.*

Вступ. Невід'ємним елементом охорони державного кордону, забезпечення дотримання режиму державного кордону та прикордонного режиму є застосування заходів адміністративного примусу для попередження, припинення правопорушень та притягнення порушників до відповідальності. Одним із заходів адміністративного припинення Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ) є здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів [1, ст. 21-7].

Окремі аспекти досліджуваної теми знайшли своє відображення у наукових працях Д. В. Голобородька, О. С. Фролова, В. А. Ковраха, А. Т. Комзюка, О. Г. Комісарова, Т. О. Коломоєць, А. А. Манжули, М. І. Мельника, Т. П. Мінки, М. І. Репана та інших. Однак з урахуванням змін до законодавства, комплексного дослідження змісту правових підстав здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів особовим складом ДПСУ не проводилося.

Метою статті є розгляд обсягу та змісту правових підстав здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів особовим складом ДПСУ.

Матеріали та методи. Досліджувались закони України, чинні підзаконні нормативно-правові акти та наукові джерела що врегульовують підстави здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів особовим складом ДПСУ.

Під час проведення дослідження було застосовано низку спеціально-правових методів, що були обумовлені специфікою дослідницьких завдань. Лексикологічно-правовий метод дозволив проаналізувати правову термінологію у досліджуваній сфері й розтлумачити низку визначень правових термінів. Структурно-правовий метод застосовано для визначення особливостей та змісту структури підстав здійснення поверхневої перевірки особовим складом ДПСУ. Метод контент-аналізу використовувався під час вивчення правового

механізму здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів особовим складом ДПСУ. Праксеологічний метод використовувався для формулювання мети здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів особовим складом ДПСУ.

Результати. Територіями, на які розповсюджується повноваження посадових осіб ДПСУ зі здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів є: контрольовані прикордонні райони, пункти пропуску (пункти контролю) через державний кордон України або контрольні пункти в'їзду-виїзду [1, ст. 21-7].

Контрольовані прикордонні райони встановлюються, як правило, в межах території району, міста, селища, сільради, прилеглої до державного кордону України або до узбережжя моря, що охороняється органами ДПСУ. До контрольованого прикордонного району включаються також територіальне море України, внутрішні води України і частина вод прикордонних річок, озер та інших водойм України і розташовані в цих водах острови [2, ст. 22; 3].

Пункт пропуску через державний кордон – це спеціально виділена територія на залізничних та автомобільних станціях, автомобільних і пішохідних шляхах, в аеропортах (на аеродромах), морських і річкових портах, включаючи частину їх акваторії (захищена повністю або частково огорожувальними гідротехнічними спорудами чи об'єктами природного походження), з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, на якій здійснюються прикордонний, митний контроль, інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна [4].

Контрольний пункт в'їзду-виїзду – це тимчасовий об'єкт, який складається з режимної та сервісної зон, розташованих на спеціально визначених земельних ділянках, з комплексом будівель, споруд (у тому числі спеціальних, інженерних, фортифікаційних тощо) і технічних засобів, де здійснюються заходи контролю в'їзду-виїзду осіб, транспортних

засобів, товарів, вантажів та іншого майна, які переміщуються на тимчасово окуповані території та з таких територій, а також надаються соціальні, банківські, адміністративні, послуги поштового зв'язку та інші послуги населенню, та об'єктів сервісного обслуговування [5].

Закон передбачає перелік підстав для здійснення поверхневої перевірки посадовими особами ДПСУ. Серед них випадки порушення особою чи спроби особи порушити прикордонний режим, режим у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України, режим у контрольних пунктах в'їзду-виїзду або зашкодити інтересам національної безпеки України [1, ст. 21-7];

Правила прикордонного режиму встановлюються Законом України «Про державний кордон України» [2] та іншими підзаконними нормативно-правовими актами [3; 6]. Режим у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України визначаються у технологічній схемі пропуску осіб, транспортних засобів та вантажів [7]. Така схема затверджується для кожного пункту пропуску через державний кордон керівником органу охорони державного кордону за погодженням з митним органом та керівниками контрольних органів і служб, а також підприємств, на території яких розміщено пункти пропуску через державний кордон [8, ст. 25].

Інтересами національної безпеки України є:

- державний суверенітет і територіальна цілісність, демократичний конституційний лад, недопущення втручання у внутрішні справи України;

- сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення;

- інтеграція України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами [9, ст. 3].

Поверхнева перевірка здійснюється у разі перебування особи в межах прикордонної

смуги без відповідного дозволу [1, ст. 21-7]. Прикордонна смуга встановлюється безпосередньо вздовж державного кордону України на його сухопутних ділянках або вздовж берегів прикордонних річок, озер та інших водойм з урахуванням особливостей місцевості та умов, що визначаються Кабінетом Міністрів України. До прикордонної смуги не включаються населені пункти і місця масового відпочинку населення.

У межах прикордонної смуги з метою забезпечення національної безпеки і оборони, дотримання режиму державного кордону військовими частинами ДПСУ для будівництва, облаштування та утримання інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій надаються в постійне користування земельні ділянки шириною 30–50 метрів уздовж лінії державного кордону на суші, по берегу української частини прикордонної річки, озера або іншої водойми, а вздовж лінії державного кордону України з Російською Федерацією і Республікою Білорусь – шириною до 2 кілометрів. У цих межах Кабінетом Міністрів України встановлюється спеціальний прикордонний режим щодо заборони вільного в'їзду, перебування, проживання, пересування осіб і провадження робіт, не пов'язаних з обороною чи охороною державного кордону України. У смузі місцевості, яка знаходиться за лінією прикордонних інженерних споруд встановлюється дозвільний порядок перебування.

Поверхнева перевірка здійснюється якщо у прикордонника є інформація чи обґрунтована підозра того, що в транспортному засобі перебуває правопорушник або особа, свобода якої обмежується в незаконний спосіб [1, ст. 21-7].

Також поверхнева перевірка проводиться якщо прикордонник володіє інформацією чи має обґрунтовану підозру про знаходження в транспортному засобі речі, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу життю і здоров'ю людини [1, ст. 21-7].

Речі, які вилучені із цивільного обороту встановлюються у законодавстві України, зокрема: виключно у державній власності

можуть перебувати ядерні матеріали [10, ст. 9]; пам'ятки археології [11, ст. 17], зброя військового призначення тощо. До речей, які є обмеженими в цивільному обороті, Цивільний кодекс України відносить об'єкти, які можуть належати лише певним учасникам обороту, або цивільний оборот яких дозволений лише за спеціальним дозволом. Віднесення об'єкту до цієї групи також може здійснюватися лише на підставі закону, зокрема: зброя, наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори [12] та інше.

Поверхнева перевірка здійснюється посадовими особами ДПСУ якщо транспортний засіб або річ особи є знаряддям вчинення правопорушення чи знаходяться в місці, в якому могло бути вчинено правопорушення [1, ст. 21-7]. Такими є транспортні засоби або речі особи, які використовувалися для активного впливу на зовнішній світ для досягнення мети правопорушення чи завдяки яким настали суспільно небезпечні наслідки.

Зазначений у Законі України «Про Державну прикордонну службу України» перелік підстав для здійснення поверхневої перевірки посадовими особами ДПСУ не є вичерпним. Інші підстави для здійснення поверхневої перевірки можуть встановлюватись законодавством України або рішеннями суду.

Поверхнева перевірка посадовими особами ДПСУ осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів може включати візуальний огляд та проведення по поверхні вбрання особи рукою, спеціальним приладом або засобом, а також візуальний огляд речей особи, перевірку наявності речей, обіг яких заборонено, обмежено чи які становлять загрозу життю та здоров'ю людей [1, ст. 21-7]. Поверхнева перевірка не здійснюється стосовно осіб, які відповідно до законодавства користуються правом недоторканності або мають дипломатичний імунітет [1, ст. 21-7].

Недоторканність – це спеціальний правовий захист певних категорій посадових осіб публічної влади (глав держав, депутатів, суддів). Недоторканність виключає юридичну відповідальність за прийняття рішень та/чи висловлювання при виконанні служб. повно-

важень, можливість притягнення до юридичної відповідальності за вчинення злочину або ін. правопорушення, а також застосування примусових процесуальних заходів забезпечення (затримання, арешту, взяття під варту) та передбачає особливий порядок притягнення до кримінальної чи іншої юридичної відповідальності, а також застосування примусових процесуальних заходів забезпечення [13].

Дипломатичний імунітет – це сукупність прав та привілеїв, наданих дипломатичним керівникам та працівникам дипломатичних установ на території конкретної країни, а також у країнах їхнього перебування. Глави дипломатичних представництв, члени дипломатичного персоналу консульські посадові особи та консульські службовці користуються імунітетом від кримінальної, адміністративної юрисдикції України та юрисдикції судів України в цивільних справах щодо діяльності, яку вони здійснюють у межах службових обов'язків [14, П. 13, 25].

Обов'язковим правилом поверхневої перевірки осіб є її здійснення військовослужбовцями чи працівниками ДПСУ однієї статі з особою яка перевіряється. Виняток становлять невідкладні випадки, до яких варто віднести врятуванням життя людей та майна, переслідування осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, загрози національній безпеці України. У таких випадках поверхневу перевірку може здійснити будь-яка уповноважена посадова особа ДПСУ, за умови використання спеціального приладу або засобу які призначення для перевірок та оглядів [1, ст. 21-7].

Поверхнева перевірка посадовими особами ДПСУ осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів передбачає їх візуальний огляд, проведення по поверхні вбрання особи рукою чи використання спеціального приладу або засобу. При цьому здійснюється візуальний огляд вмісту особистих речей, салону, багажника, підкапотного простору транспортного засобу та вантажів (товарів та інших предметів), що переміщуються у такому транспортному засобі [1, ст. 21-7]. Втручання посадових осіб ДПСУ в конструктивні особливості речей чи транспортних

засобів, порушення цілісності пакування виходить за межі поверхневої перевірки.

В процесі поверхневої перевірки військовослужбовці та працівники ДПСУ в праві висловити законну вимогу відкрити сумку, рюкзак, портфель, мішок чи інші засоби розміщення речей, капот, кришку багажника та/або двері салону транспортного засобу, причепу, вантажу (контейнера), показати вміст кишень одягу особи, стосовно якої проводиться перевірка. Такі вимоги є обов'язковими для виконання особами, які перевіряються [1, ст. 21-7].

У разі виявлення в ході поверхневої перевірки будь-яких слідів правопорушення військовослужбовці та працівники ДПСУ повинні забезпечити їх схоронність та негайно повідомити (усно або письмово) про це свого начальника (керівника) [1, ст. 21-7].

Сліди правопорушення – це будь-які пов'язані з правопорушенням зміни в елементах уречевленої навколишньої обстановки, що утворилися внаслідок механічного, хімічного, біологічного, термічного або іншого взаємовпливу (наприклад, сліди подолання інженерних загороджень, тілесні ушкодження, різноманітних дій правопорушників, потерпілих, переміщення предметів або речовин, втрата або набуття ними певних ознак, властивостей тощо).

У випадку їх виявлення, під час поверхневої перевірки, військовослужбовці та працівники ДПСУ зобов'язані вжити заходів для їх збереження та негайно повідомити про це свого начальника (керівника) (усно або письмово).

Якщо транспортні засоби та вантажі, що переміщуються через державний кордон України, перебувають під митним контролем, то вони підлягають огляду тільки разом з митними органами. Митний контроль транспортних засобів, товарів та інших предметів здійснюється виключно в зонах митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон і завершується митним оформленням відповідно до вимог законодавства [1, ст. 21-7; 7, П. 2].

Проведення огляду транспортних засобів і вантажів під час прикордонного контролю

здійснюється відповідно до Закону України «Про прикордонний контроль» [8]. Огляд транспортних засобів – це комплекс дій та заходів щодо недопущення випадків незаконного переміщення через державний кордон осіб з використанням обладнаних схованок та їх виявлення, а також незаконного переміщення, у тому числі з використанням схованок, через державний кордон зброї, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, боєприпасів, вибухових речовин, матеріалів і предметів, заборонених для переміщення через державний кордон, виявлення викрадених транспортних засобів та контролю за перевищенням допустимого рівня іонізуючого випромінювання [15, П. 21; 16].

Висновки. Отже, випадки здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів осо-

бовим складом ДПСУ визначені у Законі України «Про Державну прикордонну службу України» та призначені для попередження, припинення правопорушень, злочинів та забезпечення притягнення винних до юридичної відповідальності. Ці правові норми є бланкетними. З метою з'ясування змісту правових підстав здійснення поверхневої перевірки осіб, речей, товарів (вантажів) і транспортних засобів варто звернутись до низки законів та підзаконних нормативно-правових актів України та врахувати специфіку правоохоронної і службово-бойової діяльності ДПСУ.

Перспективами подальших наукових досліджень у цій сфері є удосконалення правових механізмів забезпечення застосування заходів адміністративного припинення спеціального призначення особовим складом ДПСУ.

Список використаних джерел:

1. Про Державну прикордонну службу України: закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2003 р. № 661-IV. ВВР. 2003. № 27. Ст. 208.
2. Про державний кордон України: закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1992, № 2, ст. 5.
3. Про контрольовані прикордонні райони: постанова Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 р. № 1199. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1199-98-%D0%BF#Text> (дата звернення 24.01.2024 р).
4. Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю: постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 р. № 751.
5. Про затвердження Положення про облаштування контрольних пунктів в'їзду на тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях, тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим і міста Севастополя та виїзду з них: постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 р. № 1368.
6. Про прикордонний режим: постанова Кабінету Міністрів України від 27.07.1998 р. № 1147.
7. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 451.
8. Про прикордонний контроль: закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2010, № 6, ст. 46.
9. Про національну безпеку України: закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2018, № 31, ст. 241.
10. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1995, № 12, ст. 81.
11. Про охорону культурної спадщини: закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2000, № 39, ст. 33.
12. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1995, № 10, ст. 60.
13. Мельник М. І. Недоторканність. Енциклопедія Сучасної України. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. URL: <https://esu.com.ua/article-72883>
14. Про Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні: Указ Президента України від 10.06.1993 р. № 198/93.
15. Про затвердження Інструкції про службу прикордонних нарядів ДПСУ: наказ МВС України від 19.10.2015 р. № 1261.
16. Про організацію та здійснення огляду транспортних засобів і вантажів : наказ Адміністрації ДПСУ від 22.04.2011 р. № 260.

References:

1. Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy [About the State Border Guard Service of Ukraine] : zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (VVR), 2003 r. № 661-IV. VVR. 2003. № 27. St. 208 [in Ukrainian].
2. Pro derzhavnyi kordon Ukrainy [About the state border of Ukraine] : zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (VVR), 1992, № 2. St. 5 [in Ukrainian].
3. Pro kontrolovani prykordonni raiony [About controlled border areas] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy dated 03.08.1998. № 1199. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1199-98-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
4. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro punkty propusku cherez derzhavnyi kordon ta punkty kontroliu [On the approval of the Regulation on checkpoints across the state border and checkpoints] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy dated 18.08.2010 № 751 [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro oblashtuvannia kontrolnykh punktiv vizdu na tymchasovo okupovani terytorii u Donetskii ta Luhanskii oblastiakh, tymchasovo okupovanu terytoriiu Avtonomnoi Respubliky Krym i mista Sevastopolia ta vyizdu z nykh [On the approval of the Regulation on the establishment of checkpoints for entry into and exit from the temporarily occupied territories in the Donetsk and Luhansk regions, the temporarily occupied territory of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy dated 28.12.2020 № 1368 [in Ukrainian].
6. Pro prykordonnyi rezhym [About the border regime] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy dated 27.07.1998 № 1147 [in Ukrainian].
7. Pytannia propusku cherez derzhavnyi kordon osib, avtomobilnykh, vodnykh, zaliznychnykh ta povitrianykh transportnykh zasobiv pereviznykiv i tovariv, shcho peremishchuiutsia nymy [The issue of passage across the state border of persons, automobile, water, rail and air vehicles of carriers and goods moved by them] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy dated 21.05.2012 № 451 [in Ukrainian].
8. Pro prykordonnyi kontrol [About border control] : zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (VVR), 2010, № 6. St. 46 [in Ukrainian].
9. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [About the national security of Ukraine] : zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (VVR), 2018, № 31. St. 246 [in Ukrainian].
10. Pro vykorystannia yadernoi enerhii ta radiatsiinu bezpeku [About the use of nuclear energy and radiation safety] : zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (VVR), 1995, № 12. St. 81 [in Ukrainian].
11. Pro okhoronu kulturnoi spadshchyny [On the protection of cultural heritage] : zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (VVR), 2000, № 39. St. 333 [in Ukrainian].
12. Pro narkotychni zasoby, psykhotropni rechovyny i prekursorsy [About narcotic drugs, psychotropic substances and precursors] : zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* (VVR), 1995, № 10. St. 60 [in Ukrainian].
13. Melnyk, M.I. (2021). Nedotorkannist [Inviolability] Encyclopedia of Modern Ukraine. Kyiv: Institute of Encyclopedic Research of the National Academy of Sciences of Ukraine. Retrieved from: <https://esu.com.ua/article-72883> [in Ukrainian].
14. Pro Polozhennia pro dyplomatychni predstavnytstva ta konsulski ustanovy inozemnykh derzhav v Ukraini [About the Regulation on diplomatic missions and consular institutions of foreign countries in Ukraine] : Decree of the President of Ukraine dated June 10, 1993 № 198/93 [in Ukrainian].
15. Pro zatverdzhennia Instruksii pro sluzhbu prykordonnykh nariadiv Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy [On the approval of the Instructions on the service of border guards of the State Border Guard Service of Ukraine] : order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated 19.10.2015 № 1261 [in Ukrainian].
16. Pro orhanizatsiiu ta zdiisnennia ohliadu transportnykh zasobiv i vantazhiv [About the organization and implementation of inspection of vehicles and cargo] : order of the Administration State Border Guard Service of Ukraine dated 22.04.2011 № 260 [in Ukrainian].